

PARA | HABER

İhracat yine "rekor" yazdı

Türkiye'nin ihracatı Haziran'da yüzde 46.9 artışla 19.8 milyar dolar, yılın 6 ayında ise yüzde 40 artışla 104 milyar 982 milyon dolar oldu. Bu performans, Cumhuriyet tarihinin en yüksek aylık ve 6 aylık ihracat tutarı olarak kayıtlara geçti.

HÜLYA GENÇ SERTKAYA

hulya.genc@paradergi.com.tr

TÜRKİYE'nin ihracatı Haziran'da yeni rekorlara imza attı. Ticaret Bakanlığı'nın geçici dış ticaret verilerine göre Haziran'da ihracat geçen yılın aynı ayına göre yüzde 46.9 artışla 19 milyar 773 milyon dolar oldu. Genel ticaret sistemine (GTS) göre Haziran'da ithalat yüzde 38.9 artışla 22 milyar 661 milyon dolara, dış ticaret açığı yüzde 1 artışla 2 milyar 888 milyon dolara yükseldi. Bu dönemde ihracatın ithalatı karşılama oranı 4.8 puan artışla yüzde 87.3 düzeyinde gerçekleşti. Türkiye'nin ihracatı yılın ikinci çeyreğinde geçen yılın aynı dönemine yüzde 70 artışla 55 milyar 38 milyon dolar olurken, yılın 6 aylık döneminde yüzde 39.9 artışla 104 milyar 982 milyon dolara yükseldi. Yılın ilk 6 ayında ithalat yüzde 27.5 artışla 126 milyar 146 milyon dolar, dış ticaret açığı yüzde 11.4 azalışla 21 milyar 164 milyon dolar düzeyinde gerçekleşti. İhracatın ithalatı karşılama oranı 7.3 puan artışla yüzde 83.2 oldu. GTS kapsamında son 12 aylık dönemde ihracat bir önceki döneme göre yüzde 19.1 artarak 199.6 milyar dolar oldu.

"200 MİLYAR DOLARIN ÖTESİNE TAŞIYACAĞIZ"

Ticaret Bakanı Mehmet Muş, aylık, çeyreklik, 6 aylık ve son 12 aylık ihracat değerlerinin Cumhuriyet tarihinin en yüksek ihracat tutarları olduğunu açıkladı. Haziran ayı ihracat verilerine ilişkin olarak Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) ile düzenlediği basın toplantısında konuşan Bakan Muş, son 12 aylık ihracat değerinin 199.6 milyar dolar ile bugüne kadar gerçekleşen en yüksek 12 aylık ihracat olduğuna işaret ederek, "Normalleşme adımlarıyla Orta Vadeli

Program'da yer alan 2022 hedefi olan 198 milyar doları aşip ihracatımızı 200 milyar doların çok daha ötesine taşıyacağımızı inanıyoruz" dedi.

Haziran ayının bir diğer önemli eşğine ise TIM Başkanı İsmail Güllü dikkat çekti. İhracat birim fiyatında düşüş trendinin kırıldığına vurgulayan TIM Başkanı İsmail Güllü, kur manipülasyonu sonucunda sürekli değer kaybeden ihracat birim değerini 1.1 dolar seviyesinden Haziran'da 1.3 dolar seviyesine getirmeyi başardıklarını, son bir senede kilogram başı ihracat değerini yüzde 20 artırdıklarını kaydetti.

EKONOMİK GÜVEN ARTTI

Ekonomik güven endeksi Haziran'da yüzde 5.6 oranında artarak 97.8 değerine yükseldi. Ekonomik güven endeksinin 100'den küçük olması genel ekonomik duruma ilişkin kötümserliği gösteriyor. TÜİK verilerine göre Haziran'da bir önceki aya göre tüketici güven endeksi yüzde 5.8 artışla 81.7, reel kesim güven endeksi yüzde 2.5 artışla 109.8, hizmet sektörü güven endeksi yüzde 6.2 artışla 108.5, perakende ticaret sektörü güven endeksi yüzde 4.8 artışla 105.7 ve inşaat sektörü güven endeksi yüzde 3.6 artışla 82.4 değerini aldı. İstanbul Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Murat Şeker, ekonomik güven endeksinde toparlanmanın devam edeceğini, ancak artış hızının düşerek yakın zaman için daha yatay bir seyir izleneceğini vurguladı. Güven endekslerinde yaşanan iyileşmenin enflasyon beklentilerine yansımının gecikmeli olacağını belirten Şeker, enflasyonist baskının devam edeceğini kaydetti. Ekonomik güven endeksinin 97.8 değeri ile hala eşik değerinin altında olduğuna işaret eden Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Öğretim Üyesi

Prof. Dr. Murat Çetinkaya ise, "En fazla artış tüketici güven endeksi ile hizmet sektörü güven endeksinde gerçekleşti. 4 haftalık kredi kart ve banka kartı harcamalarındaki ivmelenme bu endeksteki artışı güçlendiriyor. Özellikle hizmetler sektöründe tam açılımla birlikte talep artışı enflasyon dinamiklerini olumsuz etkileyebilir" dedi.

İhracat Haziran'da yüzde 46.9 artışla 19.8 milyar dolar oldu

Genel ticaret sistemine göre dış ticaret verileri, (milyon dolar)	Haziran			Ocak-Haziran		
	2020	2021	Değişim (%)	2020	2021	Değişim (%)
İhracat	13.460	19.773	46,90	75.059	104.982	39,87
İthalat	16.318	22.661	38,87	98.952	126.146	27,48
Dış ticaret hacmi	29.778	42.434	42,50	174.011	231.128	32,82
Dış ticaret dengesi	-2.858	-2.888	1,05	-23.893	-21.164	-11,42
İhracatın ithalatı karşılama oranı (%)	82,5	87,3		75,9	83,2	

Prof. Dr. Murat ŞEKER/ İstanbul Üniversitesi Öğretim Üyesi**"İhracatta artış trendi devam edecek"**

Türkiye'nin ihracatında, artış trendi devam edecek. Gerek artan ticaret hacmi gerek kur avantajının bu büyümede payının yüksek olduğunu düşünüyorum. Haziran'da enflasyonun artarak aylık yüzde 1.5, yıllık yüzde 17 bandını geçeceğini düşünüyorum. Artan elektrik ve doğalgaz maliyetleriyle Temmuz'da da artış trendinin devam etmesi muhtemel. Ekonomi Reformları Eylem Planı'nda yer alan nakit teşvik modeli Bulgaristan, Romanya, Macaristan, Çekya, Polonya gibi ülkelerde yatırım çekmek için uygulanmakta. Burada verilecek teşviklerde seçici olunması, Ar-Geyi

önceliklendirmesi ve borçluluk yaratmayan yatırımlara destek olunması başarılı sonuçlar alınmasını sağlayacaktır. Borçları yeniden yapılandırılacak sektör ve firmaların tespitinde etkinliğin sağlanması da ayrıca önemli bir husus. Ancak bu tür teşvik modellerinin tek başına yatırımcıyı çekmekte yeterli olmadığı, ülkenin her anlamda yatırım ikliminin de belirleyici olduğu unutulmamalı.

Prof. Dr. Şahap Kavcıoğlu

İMALAT PMI HAZİRAN'DA 51.3 OLDU

Türkiye İmalat PMI, Haziran'da büyüme bölgesine geri döndü. Ekonomik büyümenin öncü göstergesi olan imalat sanayi performansında referans kabul edilen İstanbul Sanayi Odası Türkiye İmalat PMI (Satın Alma Yöneticileri Endeksi), Haziran'da yeniden eşik değer 50'nin üzerine çıkarak 51.3 oldu. PMI, Mayıs'ta 49.3 düzeyinde gerçekleşmişti. Kısıtlamaların gevşetilmesi, Türk imalat sektörünün ikinci çeyrek sonunda büyüme bölgesine geri dönmesinde etkili oldu. Yurt dışından alınan yeni siparişlerde Ocak'tan beri en güçlü artış kaydedildi. İmalat sektörüne genel olarak bakıldığında artan siparişler doğrultusunda iyileşme ivmesinin devam ettiğine dikkat çeken Prof. Dr. Şeker, üçüncü ve dördüncü çeyreklerde toparlanma sürecinin devam edeceği öngörüsünde bulundu.

PMI artışının imalat sanayinde gelecek dönemde ivmelenmenin devam edeceği sinyalini verdiği söyleyen Prof. Dr. Murat Çetinkaya "Öncü veriler dikkate alındığında güçlü bir baz etkisiyle

Prof. Dr. Murat ÇETİNKAYA / Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Öğretim Üyesi

"Kur ve emtia fiyatları ihracatın belirleyicisi"

Haziran'da ihracat artışının oranının yüzde 46.9'a ulaşması oldukça önemli. Ancak bu artışın önemli bölümü baz etkisi kaynaklı. Önümüzdeki aylarda yüksek ihracat rakamlarına ulaşacağımızı düşünüyorum. Kur seviyesi ve küresel emtia fiyatları ihracatın belirleyicisi olacak. Önemli bir göstergede Yurt Dışı ÜFE rakamınının Yurt İçi ÜFE rakamlarının üzerine çıkması. Bu durum, ihracat mali üretirken yüksek miktarda yabancı girdi kullanan ihracatçıların, 'düşük fiyat-yüksek maliyet' baskısında olduğunu gösteriyor. Bu ihracatçıların açısından önemli bir risk unsuru. Mayıs'ta kapanmaya bağlı ortaya çıkan talep azalışı enflasyon eğilimlerinde bir düşüş ortaya çıkarılmıştı. Kur geçişkenliği ve küresel emtia fiyatlarındaki artışlar, gelecek aylarda enflasyon eğilimlerini bozmaya devam edeceğini gösteriyor. Özellikle maliyet çekişli enflasyon ÜFE'de kendisini gösterirken, ÜFE ile TÜFE arasındaki makasın açılması maliyet baskısının devam edeceği sinyalini veriyor. Haziran'da yüzde 16.7 seviyesinde bir enflasyon görebiliriz. Elektrik ve doğal gaz zamlarını da dikkate alırsak, Haziran sonrasında enflasyon eğilimlerinin yukarı yönlü olması muhtemel. Yılsonunda enflasyonda yüzde 15 seviyesini görebilsek başarı olacaktır.

Doç. Dr. Abdulkadir DEVELİ / Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Öğretim Üyesi

"Dış ticarete toparlanmanın etkileri görülüyor"

Ekonominin genelindeki toparlanmayla beraber; ihracattaki artış, turizm sektörünün döviz getirisindeki artış ve yüksek faiz uygulamasıyla döviz kurunda aşağı yönlü bir baskılanma bekleniyor. Bu kur düşüşünün enflasyona olumlu katkısı bulunabilir. Yapılandırma pandemi sonrasında firmaların geçmiş borçlarında ödeme kolaylığı sağlayarak finansal durumlarının iyileştirecek olumlu bir adım olacak. Yüksek enflasyonla mücadelede bütüncül politika yaklaşımı olumlu olur. Döviz kurunda süren yüksek seyir düşünüldüğünde

yakın dönemde enflasyonda ani bir düşüş beklemiyorum. Pandemi sonrası ülkemizde ve dünyada gerçekleşen toparlanmaya bağlı olarak ekonomimizde yukarı yönlü bir büyüme bekliyorum. Özellikle ihracattaki ve ihracatın ithalatı karşılama oranındaki artıştan da gözleneceği üzere dış ticarete de pandemi sonrası toparlanmanın etkileri gözleniyor.

İN ikinci çeyreğinde büyümenin yüzde 20 seviyesine yaklaşacağını tahmin edebiliriz. Yıllık büyüme beklentim ise yüzde 8-9 aralığında" dedi.

TCMB'DEN TL HAMLESİ...

Gözler 5 Temmuz'da açıklanacak Haziran ayı enflasyon verilerine çevrilmişken, fiyat istikrarı temel amacı doğrultusunda geçen hafta Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'ndan (TCMB) bir hamle geldi.

Parasal aktarım mekanizmasının etkinliğinin artırılması için zorunlu karşılık düzenlemesinde değişikliğe giden TCMB, Türk lirası zorunlu karşılıkların döviz cinsinden tesis edilmesi imkanı azami oranını yüzde 20'den yüzde 10'a düşürdü. TCMB, döviz cinsinden mevduat ve katılım fonuna uygulanan zorunlu karşılık oranlarını da tüm vade dilimlerinde 200 baz puan artırdı. Alınan bu kararlar, ilk aşamada TL cinsinden zorunlu karşılık tesislerinin 13.2 milyar TL, döviz cinsinden zorunlu karşılık tesislerinin yaklaşık 2.7 milyar dolar tutarında artması bekleniyor. Ayrıca 25 Haziran 2021'de yabancı para mevduat ve katılım fonu hesaplarında bulunan, bu tarihten sonra Türk lirası mevduat ve katılım fonuna dönüşen tutarların zorunlu karşılık yükümlülüğünden muaf tutulacak. Türk lirası cinsinden tesis edilen zorunlu karşılıklara, bankaçılık sistemindeki toplam mevduat ve katılım fonu içinde Türk lirasının payını artırıcı yönde ilave faiz/nema uygulanacak. Söz konusu değişiklikler, tesisi 6 Ağustos 2021'de başlayacak olan 19 Temmuz 2021 yükümlülük döneminden itibaren geçerli olacak. İlgili tebliğ, 19 Temmuz'da yürürlüğe girmek üzere 1 Temmuz'da Resmi Gazete'de yayımlandı.

"SIKI DURUŞ" KORUNACAK MESAJI

Geçen hafta yatırımcı toplantıları kapsamında ekonomistlerle videokonferans yoluyla bir araya gelen TCMB Başkanı Prof. Dr. Şahap Kavcıoğlu, parasal aktarım mekanizmasının etkinliğinin artırılması için zorunlu karşılık uygulamasında bazı değişikliklere gittiklerini vurgulayarak, düzenlemede bankalara verilen teşviklerle bankaların bilançolarında Türk lirasına yönelme motivasyonunun güçlendirilmesinin amaçlandığını dile getirdi. Edinilen bilgiye göre Kavcıoğlu toplantıda, enflasyonda belirgin düşüş sağlanana kadar para politikasında sıkı duruşun kararlılıkla sürdürüleceği, politika faizinin gerçekleşen ve beklenen enflasyonun üzerinde oluşturulacağı mesajlarını yineledi. Talep, arz kısıtları ve beklentilerin enflasyonda risk oluşturmaya devam ettiğini vurgulayan Kavcıoğlu, enflasyonda oynaklığın geçici olacağını tahmin ettiklerini kaydetti. Kavcıoğlu, Nisan Enflasyon Raporu tahmin patikasındaki belirgin düşüşün üçüncü çeyreğin sonu, dördüncü çeyreğin başı gibi olacağı beklentilerini koruduklarını dile getirdi. Kavcıoğlu, aşılamanın toplumun geneline yayılarak hızlanmasının iktisadi faaliyeti, istihdamı ve cari dengeyi olumlu etkilediğini vurguladı.